BTVN: ÔN TẬP KIẾN THỨC VỀ BIỆN PHÁP TU TỪ - ĐỀ 2

MÔN: NGỮ VĂN 12

BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN TUYENSINH247.COM

MỤC TIÊU

✓ *Vận dụng kiến thức đã học để trả lời các câu hỏi liên quan đến biện pháp tu từ thuộc phần đọc hiểu*

Câu 1: Câu hỏi tu từ là gì?

A. Câu dùng để hỏi thông tin

B. Câu dùng để yêu cầu trả lời

C. Câu hỏi nhằm bộc lộ cảm xúc, không cần trả lời

D. Câu dùng để kể chuyện

Câu 2: Câu nào sau đây là câu hỏi tu từ?

A. Bạn đã làm xong bài chưa?

B. Làm sao quên được quê hương mình?

C. Bao giờ bạn về?

D. Vì sao trời mưa?

Câu 3: Nói quá là biện pháp tu từ gì?

A. Giảm nhẹ mức độ biểu đạt

B. Phóng đại mức độ, quy mô của sự vật

C. Gọi tên bằng bộ phận

D. Chơi chữ

Câu 4: Câu nào sử dụng nói quá?

A. Mồ hôi rơi ướt áo

B. Con đường quanh co

C. Anh ấy ra đi mãi mãi

D. Đêm dài như thế kỉ

Câu 5: Nói giảm nói tránh thường dùng để:

A. Làm tăng sắc thái châm biếm

B. Giảm cảm giác đau buồn, nặng nề

C. Nhấn mạnh ý nghĩa sự việc

D. Tạo tiếng cười

Câu 6: Câu nào sử dụng nói giảm nói tránh?

A. Ông đã về với tổ tiên

B. Anh ấy mạnh như hổ

C. Nước mắt tuôn như suối

D. Trời xanh quá

Câu 7: Chêm xen là gì?

A. Lặp lại từ ngữ

B. Thêm yếu tố giải thích, bộc lộ cảm xúc xen vào câu

C. So sánh hai sự vật

D. Gọi tên sự vật bằng tên khác

Câu 8: Trong câu: "Mẹ tôi – người phụ nữ tảo tần ấy – suốt đời vì con", có biện pháp gì?

A. So sánh **B.** Nhân hoá **C.** Chêm xen **D.** Hoán dụ

Câu 9: Chơi chữ là biện pháp tu từ dựa trên điều gì?

A. Sự tương đồng về nghĩa

B. Sự giống nhau về âm hoặc nghĩa của từ

C. Sự phóng đại **D.** Sự lặp lại

Câu 10: Câu: "Bàn tay ta làm nên tất cả" sử dụng biện pháp nào?

A. Nhân hoá **B.** Ẩn dụ **C.** Hoán dụ **D.** So sánh

Câu 11: (ID: 743684 - VD) Phân tích giá trị biện pháp tu từ trong đoạn thơ

"Sông Đuống trôi đi
Một dòng lấp lánh
Nằm nghiêng nghiêng trong kháng chiến trường kì

Xanh xanh bãi mía bờ dâu
Ngô khoai biêng biếc
Đứng bên này sông sao nhớ tiếc
Sao xót xa như rụng bàn tay"

(Trích "Bên kia sông Đuống" – Hoàng Cầm)

Câu 12: (ID: 743686 - VD) Chỉ ra biện pháp nghệ thuật được sử dụng ở khổ thứ hai và ý nghĩa các biện pháp nghệ thuật đó?

Chân quê

- Nguyễn Bính -

Nào đâu cái yếm lụa sồi?
Cái dây lưng đũi nhuộm hồi sang xuân?
Nào đâu cái áo tứ thân?
Cái khăn mỏ quạ, cái quần nái đen?
Nói ra sợ mất lòng em
Van em em hãy giữ nguyên quê mùa
Như hôm em đi lễ chùa
Cứ ăn mặc thế cho vừa lòng anh!

Câu 13: (ID: 743687 - VD) Những thủ pháp nghệ thuật nào đã được sử dụng trong những câu văn trên? Nêu hiệu quả, ý dụng của những thủ pháp nghệ thuật ấy?

"Ở lâu trong cái khổ, Mỵ quen khổ rồi. Bây giờ Mỵ tưởng mình cũng là con trâu con ngựa".

"Con ngựa, con trâu làm còn có lúc, đêm nó còn đợợc đứng gãi chân, đứng nhai cỏ, đàn bà con gái nhà này thì vùi vào công việc cả đêm cả ngày".

"Mỗi ngày Mị không nói lùi lũi nhợ con rùa nuôi trong xó xửa"

"Ngựa vẫn đứng yên gãi chân nhai cỏ, Mị thổn thức nghĩ mình không bằng con ngựa"

(Vợ chồng A Phủ - Tô Hoài)

Câu 14: (ID: 743688) Xác định thủ pháp nghệ thuật chính trong đoạn văn? Nêu tác dụng của thủ pháp đó

"...Đêm tối đối với Liên quen lắm, chị không còn sợ nó nữa. Tối hết cả. con đường thăm thẳm ra sông, con đường qua chợ về nhà, các ngõ vào làng lại càng sẫm đen hơn nữa. Giờ chỉ còn ngọn đèn con của chị Tí, và cả cái bếp lửa của bác Siêu, chiếu sáng một vùng đất cát; trong cửa hang, ngọn đèn của Liên, ngọn đèn vặn nhỏ, thưa thớt từng hột sáng lọt qua phên nứa. Tất cả phố xá trong huyện bây giờ đều thu nhỏ lại nơi hang nước của chị Tí. Thêm được một gia đình bác xẩm ngồi trên manh chiếu, cái thau sắt trắng để trước mặt, nhưng bác chưa hát vì chưa có khách nghe..."

(Trích "Hai đứa trẻ" – Thạch Lam)

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN TUYENSINH247.COM

Câu 1 (NB):

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học về biện pháp tu từ

Cách giải:

Câu hỏi tu từ là loại câu hỏi được đặt ra không nhằm mục đích tìm kiếm câu trả lời, mà để nhấn mạnh một ý tưởng, bộc lộ cảm xúc, gợi suy ngẫm, hoặc tạo hiệu ứng tu từ, tăng tính thuyết phục trong giao tiếp và văn học

Đáp án: C

Câu 2 (TH):

Phương pháp:

Vận dụng kiến thức đã học về biện pháp tu từ

Cách giải:

- Câu B: Không cần trả lời → nhằm nhấn mạnh tình cảm. Nhấn mạnh nối nhớ quê hương
- A, C, D: Câu hỏi thông thường

Đáp án: B

Câu 3 (TH):

Phương pháp:

Vận dụng kiến thức đã học về biện pháp tu từ

Cách giải:

- Nói quá (hay cường điệu, phóng đại) là một biện pháp tu từ dùng cách diễn tả sự vật, sự việc, tính chất lớn hơn, vĩ đại hơn, hoặc tệ hơn so với thực tế để tạo ấn tượng mạnh, nhấn mạnh, tăng sức biểu cảm, gợi hình ảnh, hoặc để châm biếm, gây cười. Nó khác với nói dối ở chỗ người nói không có ý lừa gạt, mà dùng để làm cho lời nói sinh động, hấp dẫn hơn, như câu "Nước mắt như mưa, máu chảy thành sông" diễn tả nỗi đau tột cùng.

Đáp án: B

Câu 4 (TH):

Phương pháp:

Vận dụng kiến thức đã học về biện pháp tu từ

Cách giải:

- Mồ hôi rơi ướt áo → tả thực
- Đêm dài như thế kỉ → nói quá nhằm nhấn mạnh thời gian dài
- Anh ấy ra đi mãi mãi → Nói giảm nói tránh
- Con đường quanh co → tả thực

Đáp án: D

Câu 5 (NB):

Phương pháp:

Vận dụng kiến thức đã học về biện pháp tu từ

Cách giải:

Nói giảm nói tránh là biện pháp tu từ dùng cách diễn đạt tế nhị, uyển chuyển để giảm nhẹ mức độ, tránh gây cảm giác đau buồn, ghê sợ, nặng nề, hoặc tránh thô tục, thiếu lịch sự, đồng thời thể hiện sự tôn trọng và tinh tế trong giao tiếp.

Đáp án: B

Câu 6 (TH):

Phương pháp:

Vận dụng kiến thức đã học về biện pháp tu từ

Cách giải:

A. Ông đã về với tổ tiên → Nói giảm nói tránh nhằm giảm cảm giác đau buồn

B. Anh ấy mạnh như hổ → So sánh

C. Nước mắt tuôn như suối → So sánh

D. Trời xanh quá → Không có câu hỏi tu từ, đây là câu cảm thán thông thường

Đáp án: A

Câu 7 (TH):

Phương pháp:

Vận dụng kiến thức đã học về biện pháp tu từ

Cách giải:

- Chêm xen (Thành phần biệt lập phụ chú) là biện pháp dùng để thêm vào câu một từ, cụm từ hoặc mệnh đề nhằm bổ sung thông tin, giải thích, làm rõ ý cho nội dung chính, hoặc biểu thị thái độ, tình cảm của người nói/viết, thường được ngăn cách bằng dấu phẩy, gạch ngang, hoặc ngoặc đơn, giúp câu văn phong phú, rõ ràng và mạch lạc hơn

Đáp án: B

Câu 8 (TH):

Phương pháp:

Vận dụng kiến thức đã học về biện pháp tu từ

Giải chi tiết:

- "người phụ nữ tảo tần ấy" → BPTT chêm xen giúp bổ sung thông tin về mẹ tôi.

Đáp án: C

Câu 9 (NB):

Phương pháp:

Vận dụng kiến thức đã học về biện pháp tu từ

Cách giải:

- Chơi chữ: là một biện pháp tu từ sử dụng khéo léo các đặc điểm ngữ âm, ngữ nghĩa (đồng âm, gần âm, đa nghĩa) hoặc quy tắc kết hợp từ ngữ của ngôn ngữ để tạo ra sự bất ngờ, thú vị, hài hước, hoặc sâu sắc, làm tăng tính hấp dẫn, sinh động cho câu văn và lời nói

Đáp án: B

Câu 10 (TH):

Phương pháp:

Vận dụng kiến thức đã học về biện pháp tu từ

Cách giải:

- Giải thích: Câu thơ trên đã sử dụng BPTT Hoán dụ (Bàn tay)

+ Kiểu hoán dụ : Lấy một bộ phận để gọi toàn thể

+ Hình ảnh "Bàn tay" được hoán dụ nhằm để chỉ về sức lao động của con người .

Đáp án: C

Câu 11 (VD):

Phương pháp:

Căn cứ kiến thức về biện pháp tu từ

Cách giải:

* Biện pháp tu từ:

- Biện pháp so sánh: "Sao xót xa như rụng bàn tay":

" Tác dụng: Gợi nỗi đau máu thịt. Mỗi con người là một phần của Tổ quốc, coi Tổ quốc là máu thịt của mình. Đất nước bị giàu xéo thì con người cũng xót xa như chính bản thân mình phải chịu đau đớn.

- Câu hỏi tu từ: "sao nhớ tiếc", "sao xót xa như rụng bàn tay"…

" Tác dụng: thể hiện sự nuối tiếc, đau đớn đến tột cùng.

* Cách sử dụng các từ láy: "lấp lánh", "xanh xanh", "biêng biếc", "nghiêng nghiêng" góp phần gợi vẻ đẹp trù phú, tươi đẹp của quê hương bên dòng sông Đuống duyên dáng, thơ mộng.

Câu 12 (VD):

Phương pháp:

Căn cứ kiến thức về biện pháp tu từ

Cách giải:

Gợi ý:

Các biện pháp tu từ:

- Liệt kê: "cái yếm lụa sồi", "cái dây lưng đũi", "cái áo tứ thân", "cái khăn mỏ quạ", "cái quần nái đen"

" Tác dụng:

+ Nhằm nhấn mạnh những trang phục của thôn quê, trong sự đối lập trước sự thay đổi của người yêu.

+ Thể hiện sự nuối tiếc, muốn níu kéo những nét đẹp truyền thống, sự thân thuộc, giản dị của ngọời yêu dù không thể thay đổi được.

- Câu hỏi tu từ cùng điệp ngữ: "nào đâu".

" Tác dụng:

- Nhấn mạnh lời trách móc, nuối tiếc, xót xa, đau khổ của chàng trai trước sự thay đổi của người yêu.

Câu 13 (VD):

Phương pháp:

Căn cứ kiến thức về biện pháp tu từ

Cách giải:

Gợi ý:

- Các biện pháp tu từ: so sánh (bằng, hơn, kém), điệp.

- Hiệu quả, tác dụng:

+ So sánh Mị với con trâu, con ngựa, con rùa để làm nổi bật nỗi khổ về cả thể xác lẫn tinh thần của cô gái Mèo này.

+ Điệp để nhấn mạnh nội dung diễn đạt đồng thời tọa nhịp điệu cho câu văn.

Câu 14 (VD):

Phương pháp:

Căn cứ kiến thức về biện pháp tu từ

Cách giải:

Gợi ý:

- Thủ pháp nghệ thuật chính được sử dụng trong đoạn văn là thử pháp đối lập giữa ánh sang và bong tối và biện pháp liệt kê.

" Tác dụng: miêu tả cuộc sống tăm tối, nhịp sống tẻ nhạt, đều đều, quẩn quanh của con người phố huyện lúc đêm xuống.